

Bonjour tristesse

Françoise Sagan bij Meulenhoff:

Bonjour tristesse
De hoeken van het hart

www.meulenhoff.nl

Françoise Sagan

Bonjour tristesse

ROMAN

Vertaald door Marianne Gossije

MEULENHOF

Eerste druk 2009

Derde druk 2020

Gepubliceerd met steun van het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken, het Institut Français Les Pays-Bas/Maison Descartes en de BNP Paribas.

De vertaler ontving voor deze vertaling een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

ISBN 978-90-290-9416-0

ISBN 978-94-023-0457-2 (e-book)

ISBN 978-90-528-6286-6 (audio)

NUR 302

Oorspronkelijke titel *Bonjour tristesse*

Omslagontwerp © Amy&Kurt Berlin

Omslagbeeld: Pinta Grafische Producties

Auteursfoto © D. Westhoff

Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

© Éditions Julliard, Paris 2017

© Éditions Julliard, 1954; © Éditions Stock, 2014 (e-book)

© 2009 Nederlandse vertaling Marije Gossije en

Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Vaarwel droefenis
Dag droefenis
Je staat in de lijnen op het plafond gegrift
Je staat in de ogen die ik liefheb gegrift
Je bent niet alleen verdriet
Want de armste lippen verraden je
Met een glimlach
Dag droefenis
Liefdes van lieflijke lichamen
Kracht van de liefde
Waarvan de liefelijkheid opeens verschijnt
Als een monster zonder lichaam
Ontgoocheld hoofd
Droefenis mooi gezicht

Paul Éluard
La vie immédiate

Deel een

I

Ik aarzel om dit onbekende gevoel, dat me achtervolgt met zijn pijnlijke zachtheid en schrijnende melancholie, een naam te geven, het de mooie, plechtige naam droefheid te geven. Het is een zo alomvattend, zo zelfzuchtig gevoel dat ik me er bijna voor schaam, terwijl ik altijd dacht dat droefheid juist respectabel was. Dit gevoel kende ik nog niet. Wel verveling, spijt en nu en dan wroeging. Nu is er iets als een sluier over mij neergedaald, zacht en irritant, die me van de anderen gescheiden houdt.

Die zomer was ik zeventien en volmaakt gelukkig. De 'anderen', dat waren mijn vader en Elsa, zijn minnares. Dit lijkt misschien vreemd, maar laat me het uitleggen. Mijn vader was veertig en al vijftien jaar weduwnaar; hij was een jonge, zeer levenslustige man die zijn hele leven nog voor zich had, en toen ik twee jaar daarvoor van kostschool kwam, vond ik het volkomen begrijpelijk dat hij met een vrouw samenwoonde. Ik had meer moeite met het feit dat hij haar elk half jaar voor een andere inruilde! Maar door zijn onweerstaanbare charme voelde ik me al snel aangetrokken tot dat nieuwe, gemakkelijke leventje, dat uitstekend bij me paste. Hij was oppervlakkig, handig in zaken, altijd nieuwsgierig maar ook snel verveeld, en vrouwen waren dol op hem. Ik hield moeiteloos en innig veel van hem want hij was aardig, gul en vrolijk en koesterde een diepe genegenheid voor mij. Een betere vriend, en een die ook nog zo geestig was, kon ik me niet wensen. Aan het begin van die zomer was hij zelfs zo lief om me te vragen of ik

het niet vervelend vond dat zijn vriendin Elsa er in de vakantie ook bij zou zijn. Ik stelde hem gerust want ik wist dat hij niet zonder vrouw kon en bovendien zou Elsa ons niet voor de voeten lopen. Ze was lang en had rood haar, een jonge vrouw die niet helemaal zedeloos, maar ook niet echt werelds was en die als figurante optrad in de studio's en nachtclubs van de Champs-Élysées. Ze was aardig, een beetje naïef en had geen pretenties. Mijn vader en ik waren trouwens zo blij dat we weggingen dat we nergens bezwaar tegen gemaakt zouden hebben. Hij had een prachtige, grote witte villa gehuurd op een afgelegen plek aan de Middellandse Zee, waar we al vanaf de eerste warme dagen in juni hevig naar verlangden. Het huis stond op een vooruitspringende rots met uitzicht op zee en was vanaf de weg aan het oog onttrokken door een pijnboombos. Een geitenpaadje leidde naar een kleine baai met goudgeel zand, die omgeven was door roodbruine rotsen waartegen de zee op en neer deinde.

De eerste dagen waren betoverend. We zaten uren op het strand, overweldigd door de hitte, en kregen langzamerhand een gezonde goudbruine kleur, behalve Elsa die vuurrood werd en erg pijnlijk vervelde. Mijn vader deed ingewikkelde beenoefeningen om een beginnend buikje kwijt te raken dat onverenigbaar was met zijn Don Juanachtige eigenschappen. 's Morgens vroeg dook ik al het water in, dat fris en glashelder was en waarin ik me met wilde bewegingen uitputte om alle smetten, al het stof van Parijs van me af te spoelen. Ik ging op het zand liggen, nam er een handvol van, liet het in een lichtgeel straaltje tussen mijn vingers weglopen en bedacht dat het wegstroomde als de tijd, dat dat een simpele gedachte was en dat simpele gedachten prettig waren. Het was zomer.

Op de zesde dag zag ik Cyril voor het eerst. Hij voer onder de kust in een kleine zeilboot en kapseisde pal voor onze baai.

Ik hielp hem zijn spullen uit het water te vissen en terwijl we samen lachten vertelde hij dat hij Cyril heette, dat hij rechten studeerde en met zijn moeder de vakantie doorbracht in een naburige villa. Hij had het gezicht van een Zuid-Europeaan, diep gebruind, heel open en met iets evenwichtigs, iets beschermends dat me wel aanstond. Gewoonlijk meed ik die onbehouwen studenten die vooral op zichzelf gericht waren en hun jeugd als een drama zagen en dat als excuus gebruikten voor hun lamelendigheid. Ik hield niet van jonge mannen. Ik had veel liever de vrienden van mijn vader, mannen van rond de veertig die hoffelijk en enigszins vertederd tegen me spraken, zacht als een vader of minnaar. Maar Cyril vond ik aardig. Hij was groot en soms zelfs knap op een manier die vertrouwen wekte. Hoewel ik mijn vaders afkeer van lelijkheid niet deelde, waardoor we vaak met nogal domme mensen omgingen, voelde ik me tegenover mensen zonder enige fysieke charme altijd geremd, min of meer afwezig: hun berusting in het feit dat ze niet in de smaak vielen was in mijn ogen een onbetamelijk gebrek. Iedereen wil immers graag aantrekkelijk gevonden worden? Ook nu weet ik nog steeds niet of die drang om de ander voor je te winnen het gevolg is van een overmaat aan levenslust, een zucht naar overheersing of een heimelijke, onuitgesproken behoefte om voortdurend gerustgesteld te worden.

Bij het afscheid bood Cyril aan me te leren zeilen. Op weg terug naar huis dacht ik alleen maar aan hem en aan tafel nam ik niet of nauwelijks deel aan het gesprek; ik merkte de nervositeit van mijn vader niet eens op. Zoals alle avonden maakten we het ons na het eten gemakkelijk in de ligstoelen op het terras. De hemel leek bespat met sterren. Ik had de vage hoop dat ze op het seizoen vooruitliepen en in hun val strepen aan de hemel zouden tekenen. Maar het was pas begin juli en ze ble-

ven roerloos. In het grind van het terras tsjirpten de krekels. Er moesten er duizenden zijn die, bedwelmd door de warmte en het licht van de maan, nachtenlang hun rare schrille kreten slaakten. Er was me uitgelegd dat ze alleen maar hun dekschilden tegen elkaar wreven, maar ik hoorde het liever als een diep uit de keel komende zang, instinctief als die van krolse katten. We voelden ons behaaglijk; alleen een paar zandkorreltjes tussen mijn huid en mijn blouse verhinderden dat ik me overgaf aan de zoete bedwelming van de slaap. Toen kuchte mijn vader en kwam hij op zijn ligstoel overeind.

‘Er komt nog iemand logeren,’ zei hij.

Ik deed vertwijfeld mijn ogen dicht. Waarom kon deze heerlijke rust niet nog wat langer duren?

‘Zeg dan wie het is,’ riep Elsa, als altijd belust op een nieuwtje.

‘Anne Larsen,’ zei mijn vader en keerde zich naar mij.

Ik keek hem aan, te verbaasd om meteen te reageren.

‘Ik heb tegen haar gezegd dat ze hierheen kon komen wanneer ze moe was van het werk aan haar wintercollectie en... ze komt.’

Dit had ik nooit kunnen bedenken. Anne Larsen was een jeugdviendin van mijn moeder en ze kende mijn vader nauwelijks. Maar toen ik twee jaar geleden van kostschool kwam en mijn vader niet meteen wist wat hij met me aan moest, had hij me naar haar gestuurd. Binnen een week had ze me geleerd hoe ik me smaakvol moest kleden en hoe ik me tegenover anderen moest gedragen. Met als gevolg dat ik een hartschotelijke bewondering voor haar opvatte, die ze echter handig afleidde naar een jongeman uit haar kennissenkring. Aan haar dankte ik dus mijn goede smaak en mijn eerste amoureuze ervaring, en daar was ik haar innig dankbaar voor. Zij was op haar tweeënveertigste een zeer aantrekkelijke,

graag geziene vrouw met een prachtig, trots gezicht, dat ook iets vermoeds, iets onverschilligs had. Die onverschilligheid was het enige wat haar te verwijten viel. Ze was vriendelijk en enigszins op afstand. Alles aan haar straalde een onverstoorbare wilskracht en een gemoedsrust uit die intimideerden. Hoewel ze gescheiden en dus vrij was, wist niemand iets van een minnaar. We hadden trouwens niet dezelfde kennissen: zij ging met fijngevoelige, intelligente mensen om en wij met luidruchtige, dorstige lieden van wie mijn vader niet meer verlangde dan dat ze mooi of grappig waren. Ik geloof dat ze mijn vader en mij een beetje minachtte vanwege onze voorkeur voor onbenullig vermaak, zoals ze elke buitensporigheid minachtte. Het enige wat ons met elkaar verbond waren zakelijke etentjes – zij hield zich bezig met mode en mijn vader met reclame –, de herinnering aan mijn moeder en de moeite die ik deed om haar op te zoeken, want hoewel ze me onzeker maakte bewonderde ik haar hevig. Gezien Elsa's aanwezigheid en Annes strikte ideeën over opvoeding was haar onverwachte komst eigenlijk een tegenvaller.

Elsa ging naar bed nadat ze een heleboel vragen had gesteld over Anne en de kringen waarin ze verkeerde. Ik bleef alleen met mijn vader en ging aan zijn voeten op de stenen trap zitten. Hij boog zich naar me toe en legde zijn handen op mijn schouders.

'Waarom ben je zo mager, liefje? Je lijkt wel een kleine wilde kat. Ik zou het liefst een mooie blonde dochter hebben, een beetje mollig, met porseleinblauwe ogen en...'

'Daar gaat het nu niet om,' zei ik. 'Waarom heb je Anne eigenlijk uitgenodigd? En waarom komt ze?'

'Om je ouwe vader weer eens te zien, denk ik. Wie weet?'

'Anne interesseert zich niet voor mannen zoals jij,' zei ik. 'Daarvoor is ze te intelligent en heeft ze te veel zelfrespect. En

Elsa? Heb je wel aan Elsa gedacht? Kun jij je een gesprek tussen Anne en Elsa voorstellen? Ik niet.'

'Daar heb ik niet aan gedacht,' erkende hij. 'Dat lijkt me inderdaad vreselijk. Cécile, liefje, zullen we dan maar teruggaan naar Parijs?'

Hij lachte zacht en wreef over mijn nek. Ik draaide me om en keek hem aan. Zijn donkere ogen schitterden, hij had lachrimpeltjes en zijn mondhoeken krulden licht. Hij leek wel wat op een faun. We proestten het samen uit, zoals altijd wanneer hij zich in de nesten had gewerkt.

'Wat zou ik zonder een trouwe handlanger als jij moeten?' zei hij.

En hij klonk zo beslist, zo liefdevol dat ik begreep hoe ongelukkig hij zonder mij zou zijn. Tot diep in de nacht spraken we over de liefde met al haar verwickelingen. Volgens mijn vader waren die volkomen onzinnig. Hij wilde niets weten van trouw, ernst en verplichtingen. Volgens hem waren dat ongefundeerde, nutteloze begrippen. Uit de mond van een ander zou dit me gekwetst hebben. Maar ik wist dat dit bij hem tederheid en toewijding niet uitsloot, gevoelens die hij moeiteloos kon opbrengen, omdat hij wilde dat ze maar tijdelijk van aard waren en hij dat ook wist. Dat idee van vluchtige, heftige maar voorbijgaande liefde trok me wel aan. Ik was nog niet op de leeftijd dat trouw me iets aanlokkelijks leek. Ik wist nauwelijks iets van de liefde af; ik had een paar afspraakjes gehad en gezoend en teleurstellingen gekend.

Anne zou pas een week later komen. Ik genoot zo veel mogelijk van die laatste echte vakantiedagen. We hadden de villa voor twee maanden gehuurd, maar ik wist dat er een einde zou komen aan de ongedwongen rust zodra Anne er was. Anne gaf de dingen reliëf en de woorden een diepere betekenis die mijn vader en mij meestal ontgingen. Zij dicteerde de norm voor goede smaak en tact en daar werd je met je neus op gedrukt door de manier waarop ze zich plotseling van commentaar onthield, door haar gekwetste stilzwijgen en haar gelaatsuitdrukkingen. Het was zowel opwindend als vermoeiend, en uiteindelijk ook vernederend omdat ik voelde dat ze gelijk had.

De dag dat ze zou komen besloten mijn vader en Elsa haar af te halen van het station in Fréjus. Ik weigerde pertinent mee te gaan op deze expeditie. Ten einde raad plukte mijn vader alle gladiolen uit de tuin om haar die te geven wanneer ze uit de trein stapte. Ik gaf hem wel de raad Elsa het boeket niet te laten dragen. Om drie uur, toen ze vertrokken waren, ging ik naar het strand. Het was drukkend warm. Ik strekte me uit in het zand, doezelde weg en werd gewekt door Cyrils stem. Ik deed mijn ogen open: de lucht was wit van de hitte. Ik gaf Cyril geen antwoord; ik had geen zin om tegen hem of tegen wie dan ook iets te zeggen. Ik lag bewegingloos tegen het zand gedrukt onder het volle gewicht van deze zomer, mijn armen loodzwaar en mijn mond droog.

‘Ben je dood?’ vroeg hij. ‘Uit de verte leek je net een aangespoeld wrak.’

Ik glimlachte. Hij ging naast me zitten en mijn hart begon heftig te bonzen omdat zijn hand even mijn schouder had aangeraakt. Tientallen keren waren we de afgelopen week door mijn briljante zeilkunst al in elkaars armen in zee gestort zonder dat me dat ook maar iets deed. Maar de hitte van die dag, mijn slaperigheid en zijn onhandige beweging waren voldoende om iets in mij zacht open te rijten. Ik draaide mijn gezicht naar hem toe. Hij keek me aan. Ik begon hem al aardig te kennen: hij was een evenwichtig mens en waarschijnlijk veel fatsoenlijker dan de meeste jongens van zijn leeftijd. Zo nam hij bijvoorbeeld aanstoot aan het eigenaardige gezin dat wij met ons drieën vormden. Hij was te goedaardig of te verlegen om het tegen me te zeggen, maar ik merkte het aan de zijdelingse, verwijtende blikken die hij op mijn vader wierp. Hij had liever gezien dat ik eronder leed. Maar dat was niet zo en het enige wat me op dat moment onrustig maakte was zijn blik en het hevige bonzen van mijn hart. Hij boog zich naar me toe. In gedachten beleefde ik de laatste dagen van die week opnieuw, ik herinnerde me het gevoel van vertrouwen en rust dat ik bij hem had en vond het jammer dat die brede, ietwat grove mond dichterbij kwam.

‘Cyril,’ zei ik, ‘we waren zo gelukkig...’

Hij kustte me zacht. Ik keek naar de lucht; daarna zag ik alleen nog rode lichtflitsen achter mijn dichtgeknepen oogleden. De hitte, de bedwelming, de smaak van onze eerste kussen, onze zuchten smolten samen in langzaam verstrijkende minuten. Het geluid van een claxon scheidde ons als een stel betrapte dieven. Ik verliet Cyril zonder iets te zeggen en ging het paadje op naar het huis. Hun snelle terugkeer verbaasde me, want Annes trein was nog niet eens aangekomen. Maar niettemin trof ik haar op het terras, waar ze juist uit haar eigen auto stapte.

‘Het lijkt hier het kasteel van Doornroosje wel!’ zei ze.

‘Wat ben je bruin geworden, Cécile! Het doet me genoeg
je weer te zien.’

‘Mij ook,’ zei ik. ‘Maar kom je nu regelrecht uit Parijs?’

‘Ik vond het prettiger om met de auto te gaan, maar ik ben
nu wel doodop.’

Ik bracht haar naar haar kamer en deed het raam open om-
dat ik de boot van Cyril hoopte te zien, maar hij was verdwe-
nen. Anne was op het bed gaan zitten. Ik zag lichte kringen
onder haar ogen.

‘Wat een prachtige villa,’ zei ze met een zucht. ‘En waar is
de heer des huizes?’

‘Die is je van de trein gaan halen, samen met Elsa.’

Ik had haar koffer op een stoel gezet en toen ik me weer
omdraaide, schrok ik. Haar gezicht was plotseling een en al
ontreddering en haar lippen trilden.

‘Elsa Mackenbourg? Heeft hij Elsa Mackenbourg hier mee
naartoe genomen?’

Ik wist niet wat ik moest zeggen. Verbijsterd keek ik haar
aan. Dat gezicht, dat ik alleen maar kende als volkomen kalm
en uiterst beheerst, was nu overgeleverd aan mijn verbaasde
blikken. Ze staarde me aan door de beelden die mijn woorden
bij haar hadden opgeroepen; toen werd ze zich weer van me
bewust en wendde ze haar gezicht af.

‘Ik had het natuurlijk van tevoren moeten zeggen,’ zei ze,
‘maar ik wilde zo snel mogelijk weg en ik was zo moe...’

‘En nu...’ ging ik werktuigelijk verder.

‘Nu wat?’ zei ze.

Haar blik was vragend, misprijzend. Er was niets gebeurd.

‘Nu ben je hier,’ zei ik simpelweg en wreef me in de han-
den. ‘Ik ben echt heel blij dat je er bent. Ik ga nu naar bene-
den; als je iets wilt drinken... we hebben hier een uitstekende
bar,’ hikkelde ik.

Ik verliet de kamer met een hoofd vol verwarde gedachten en stommelde de trap af. Vanwaar die uitdrukking op haar gezicht, die verwarring in haar stem, dat moment van volslagen weerloosheid? Ik liet me op een ligstoel zakken en deed mijn ogen dicht. Ik probeerde me alle zelfverzekerde, geruststellende gelaatsuitdrukkingen van Anne voor de geest te halen: haar ironie, haar flair en de manier waarop ze haar gezag deed gelden. De ontdekking van dat kwetsbare gezicht ontroerde me maar ergerde me ook. Hield ze soms van mijn vader? Zou dat kunnen? Hij had niets wat aan haar smaak beantwoordde. Hij was slap en oppervlakkig, soms zelfs een regelrechte lafaard. Was het misschien alleen de vermoeidheid van de reis, of morele verontwaardiging? Een uur lang bleef ik erover dubben.

Om vijf uur kwam mijn vader met Elsa terug. Ik zag hem uit de auto stappen en probeerde na te gaan waarom Anne van hem zou kunnen houden. Hij kwam snel naar me toe, zijn hoofd iets naar achteren. Hij glimlachte. Ik zag dat Anne, of wie dan ook, moeiteloos van hem zou kunnen houden.

‘Anne was er niet,’ riep hij me toe. ‘Ik hoop maar dat ze niet uit de trein is gevallen.’

‘Ze is al in haar kamer,’ zei ik, ‘ze is met de auto gekomen.’

‘Echt waar? Dat is fantastisch! Breng jij haar dan de bloemen maar.’

‘Heb je bloemen voor me gekocht?’ klonk de stem van Anne. ‘Wat ontzettend aardig.’

Ze kwam hem tegemoet de trap af, ontspannen, glimlachend, en in een jurk die niet gereisd leek te hebben. Ik bedacht triest dat ze pas naar beneden was gekomen toen ze de auto hoorde en dat ze dat ook wel iets eerder had kunnen doen om even met mij te praten, al was het maar over mijn eindexamen waarvoor ik trouwens was gezakt. Die laatste gedachte troostte me weer wat.

Mijn vader kwam snel naar haar toe en kuste haar hand.

‘Ik heb een kwartier op het perron gestaan met deze bos bloemen in mijn handen en een domme grijns op mijn gezicht. Goddank dat je er bent! Ken je Elsa Mackenbourg?’

Ik wendde mijn blik af.

‘We hebben elkaar vast wel eens ontmoet,’ zei Anne allervriendelijkst... ‘Ik heb een heerlijke kamer, het is zo lief dat je me hebt uitgenodigd, Raymond, ik was echt doodop.’

Mijn vader was een en al levendigheid. Hij vond dat alles prima ging. Hij praatte druk en ontkurkte flessen. Maar ik zag achtereenvolgens het hartstochtelijke gelaat van Cyril en dat van Anne weer voor me, beide gezichten getekend door een plotselinge heftigheid, en ik vroeg me af of deze vakantie wel zo probleemloos zou zijn als mijn vader zich voorstelde.

Bij onze eerste gezamenlijke maaltijd ging het er vrolijk aan toe. Mijn vader en Anne spraken over hun gemeenschappelijke kennissen, die gering in aantal maar erg schilderachtig waren. Ik vermaakte me uitstekend totdat Anne opeens beweerde dat de zakenpartner van mijn vader een hersenloze dwaas was. Het was een man die flink dronk, maar hij was altijd aardig tegen ons en mijn vader en ik hadden samen met hem onvergetelijke uren aan tafel doorgebracht.

Ik protesteerde: ‘Lombard is grappig, Anne. Hij heeft me heel vaak aan het lachen gemaakt.’

‘Maar je moet toegeven dat hij bepaald geen licht is, en ook zijn gevoel voor humor, nou ja...’

‘Hij heeft misschien niet het soort intelligentie dat wij normaal vinden, maar...’

Ze onderbrak me op toegeeflijke toon.

‘Wat jij een normaal soort intelligentie noemt is iets wat gewoonlijk met de leeftijd moet komen.’

Het bondige en resolute van haar uitspraak vond ik verruk-

kelijk. Sommige zinsneden ademen voor mij een verfijnde intellectuele sfeer die me fascineert, zelfs wanneer ik ze niet helemaal begrijp. Om deze vast te leggen had ik graag een bloccootje en een potlood gehad. Dat zei ik ook tegen Anne. Mijn vader barstte in lachen uit.

‘Je bent tenminste niet haatdragend.’

Dat kon ik ook niet zijn, want Anne was helemaal niet kwaadaardig. Ik voelde dat ze daarvoor te onverschillig was, haar oordeel had niet dat doelgerichte, het gemene scherpe van de boosaardige opzet. Waardoor het des te harder aankwam.

Die eerste avond scheen Anne er geen acht op te slaan dat Elsa met al dan niet voorgewende achteloosheid mijn vader meteen naar zijn kamer volgde. Anne had voor mij een trui uit haar collectie meegebracht, maar ik kreeg niet de kans om haar ervoor te bedanken. Ze vond dankbetuigingen vervelend en aangezien de mijne nooit in overeenstemming waren met mijn enthousiasme, deed ik ook maar geen moeite.

‘Ik vind die Elsa heel aardig,’ zei ze voor ik naar boven ging.

Ze keek me diep in de ogen, zonder te glimlachen, alsof ze in mij naar een gedachte speurde die ze per se wilde wegvagen. Haar heftige reactie van daarstraks moest uit mijn geheugen worden gewist.

‘Ja, het is een leuk, eh... heel aardig meisje.’

Ik stond te hakkelen. Ze begon te lachen en ik ging met een gespannen gevoel naar bed. Ik viel in slaap met de gedachte dat Cyril misschien wel met andere meisjes aan het dansen was in Cannes.

Ik besef dat ik het belangrijkste vergeet te vertellen, dat iets me bijna dwingt het belangrijkste te verzwijgen: de aanwezigheid van de zee met haar onafgebroken ritme, en de zon. Ook

de herinnering aan de vier linden op de binnenplaats van een kostschool op het platteland wil ik niet meer oproepen, en hoe ze geurden; noch de glimlach van mijn vader op het peron, toen ik twee jaar daarvoor van kostschool kwam, dat gegeneerde lachje omdat ik vlechten had en een foeilelijke, donkere jurk droeg. En in de auto zijn uitbarsting van vreugde, onverwacht en triomfantelijk, omdat ik zijn ogen en zijn mond had en ik voortaan zijn kostbaarste, zijn mooiste speelgoed zou zijn. Ik was volkomen onwetend; hij zou me kennis laten maken met Parijs met al zijn luxe, en het gemakkelijke leventje dat hij er leidde. Het plezier dat ik in die tijd beleefde was vrijwel uitsluitend aan geld te danken: ik genoot van hard in een auto rijden, een nieuwe jurk krijgen, platen, boeken en bloemen kopen. Ik schaam me nog steeds niet voor die oppervlakkige genoegens, die ik overigens alleen maar oppervlakkig noem omdat anderen ze als zodanig bestempelen. Ik zou nog eerder mijn verdriet of mijn geëxalteerde buien betreuren of verloochenen. Die hang naar vreugde, naar geluk is juist het enige bestendige onderdeel van mijn karakter. Misschien heb ik wel niet genoeg gelezen. Op kostschool lees je niet, alleen een paar stichtelijke werken. In Parijs had ik geen tijd om te lezen: na schooltijd sleepten vrienden me mee naar de bioscoop en tot hun verbazing kende ik de namen van de acteurs niet. Of we zaten op een caféterras in de zon; ik vond het heerlijk om op te gaan in de menigte, te drinken, samen te zijn met iemand die je diep in de ogen kijkt, je bij de hand pakt en dan meeneemt ver bij de anderen vandaan. Dan liepen we samen naar huis waar hij me een portiek in trok en me omhelsde: zo ontdekte ik het plezier van zoenen. Het zijn herinneringen zonder naam: Jean, Hubert of Jacques. Namen die voor vrijwel alle jonge meisjes herkenbaar zijn. 's Avonds werd ik ineens een stuk ouder, dan ging ik met mijn vader

naar feestjes waar ik eigenlijk nog niets te zoeken had, feestjes met een bont gezelschap waar ik me best vermaakte en door mijn leeftijd ook de anderen vermaakte. Aan het eind van de avond zette mijn vader me thuis af, waarna hij meestal een vriendin naar huis bracht. Ik hoorde hem dan niet meer thuis-komen.

Ik wil niet de indruk wekken dat hij met zijn avontuurtjes te koop liep. Hij hield ze alleen niet voor me verborgen, beter gezegd hij kwam niet uit goed fatsoen met leugens om te rechtvaardigen dat een vriendin vaak bij ons at of haar intrek bij ons nam... gelukkig altijd tijdelijk! Ik zou trouwens al snel in de gaten hebben gekregen wat voor relatie hij met zijn 'gas-ten' had en hij wilde ongetwijfeld mijn vertrouwen niet verspelen. Bovendien bespaarde hij zich zo de moeite allerlei leugens te moeten verzinnen. Dat had hij goed ingeschat. Het enige bezwaar ervan was dat het een tijdlang een zeker cynis-me bij me opwekte voor alles wat met de liefde te maken had, wat gezien mijn leeftijd en mijn geringe ervaring eerder ver-makelijk moet zijn geweest dan dat het indruk maakte. In ge-dachten citeerde ik graag kernachtige uitspraken, zoals deze van Oscar Wilde: 'De zonde is de enige kleurrijke noot die nog is overgebleven in de moderne wereld.' Deze uitspraak werd mijn motto omdat ik er heilig in geloofde, ongetwijfeld met meer overtuiging dan wanneer ik het in praktijk had ge-bracht. Ik was ervan overtuigd dat mijn leven op deze uit-spraak gebaseerd zou zijn, erdoor geïnspireerd zou worden, eruit op zou duiken als een perverse afbeelding uit het pren-tenkabinet van Epinal: ik vergat de saaie tussenpozen, de vluchtigheid en het fatsoen van alledag. In mijn verbeelding zag ik een leven van laaghartige schaamteloosheid voor me.

De volgende ochtend werd ik gewekt door een warme, schuin invallende zonnestraal die mijn bed in licht baadde en een einde maakte aan de vreemde, enigszins verwarde dromen die mij de hele nacht in hun greep hadden gehouden. Nog half slapend probeerde ik met mijn hand mijn gezicht te beschermen tegen de opdringerige hitte, maar uiteindelijk gaf ik het op. Het was tien uur. Ik ging in mijn pyjama naar beneden waar ik Anne op het terras trof. Ze bladerde door de kranten. Ik zag dat ze licht en perfect opgemaakt was. Ze gunde zichzelf vast nooit echt vakantie. Omdat ze geen aandacht aan me schonk, ging ik rustig op de stenen trap zitten met een kop koffie en een sinaasappel en gaf me over aan de geneugten van de ochtend: ik beet in de sinaasappel en het zoete sap spoot in mijn mond; meteen daarna een slok hete zwarte koffie, en dan opnieuw de frisheid van het fruit. De ochtendzon verwarmde mijn haar en streek de slaapkreukels in mijn huid glad. Zo meteen zou ik gaan zwemmen. Ik schrok op van Annes stem.

‘Moet je niet iets eten, Cécile?’

‘’s Morgens drink ik alleen, omdat ik...’

‘Je moet drie kilo aankomen om er fatsoenlijk uit te zien. Je hebt ingevallen wangen en je kunt je ribben tellen. Ga maar gauw wat boterhammen maken.’

Ik smeekte haar mij geen brood op te dringen en ze wilde me juist gaan uitleggen dat dat onontbeerlijk was, toen mijn vader in zijn fraaie genopte ochtendjas verscheen.

‘Wat een leuk gezicht,’ zei hij, ‘twee bruine meisjes die in de zon over boterhammen zitten te praten.’

‘Er is hier jammer genoeg maar één meisje!’ zei Anne lachend. ‘Ik ben van jouw leeftijd, Raymond.’

Mijn vader boog zich naar haar toe en pakte haar hand.

‘Nog altijd even streng,’ zei hij liefdevol, en ik zag Annes wimpers zacht op en neer gaan als onder een onverwachte liefkozing.

Ik maakte me snel uit de voeten. Op de trap kwam ik Elsa tegen. Ze kwam duidelijk net uit bed. Haar oogleden waren nog dik en haar lippen bleek in een roodverbrand gezicht. Ik had haar haast tegengehouden, bijna tegen haar gezegd dat Anne beneden zat met een onberispelijk opgemaakt gezicht, dat ze zonder vervellen en met mate bruin zou worden. Ik had haar bijna gewaarschuwd. Maar daar was ze vast boos om geworden: zij was negenentwintig, dus dertien jaar jonger dan Anne en dat was in haar ogen de grootste troef.

Ik haalde mijn badpak en rende naar de baai. Tot mijn verbazing zat Cyril daar al op zijn boot. Hij kwam me tegemoet en pakte met een ernstig gezicht mijn handen.

‘Het spijt me van gisteren,’ zei hij.

‘Het was mijn eigen schuld,’ zei ik.

Ik schaamde me helemaal niet en zijn ernst verbaasde me.

‘Ik neem het mezelf heel erg kwalijk,’ vervolgde hij, terwijl hij de boot in zee duwde.

‘Dat hoeft echt niet,’ zei ik opgewekt.

‘Jawel!’

Ik zat al in de zeilboot. Hij stond nog tot zijn knieën in het water en steunde met beide handen op het dolboord als op de balie in de rechtbank. Ik begreep dat hij pas aan boord zou komen nadat hij zijn hart had gelucht en ik keek hem aan met alle aandacht die dat vereiste. Ik kende zijn gezicht nu goed, ik